

Kuidas leida vääriselupaik?



Seminar “Vääriselupaigad Eestis”

24.01.2019, Tartu

Anneli Palo

anneli.palo@ut.ee

TÜ geograafia osakond
maastikuökoloog

Metsa võtmebiotoobid. Lühitutvustus

Arutelu variant



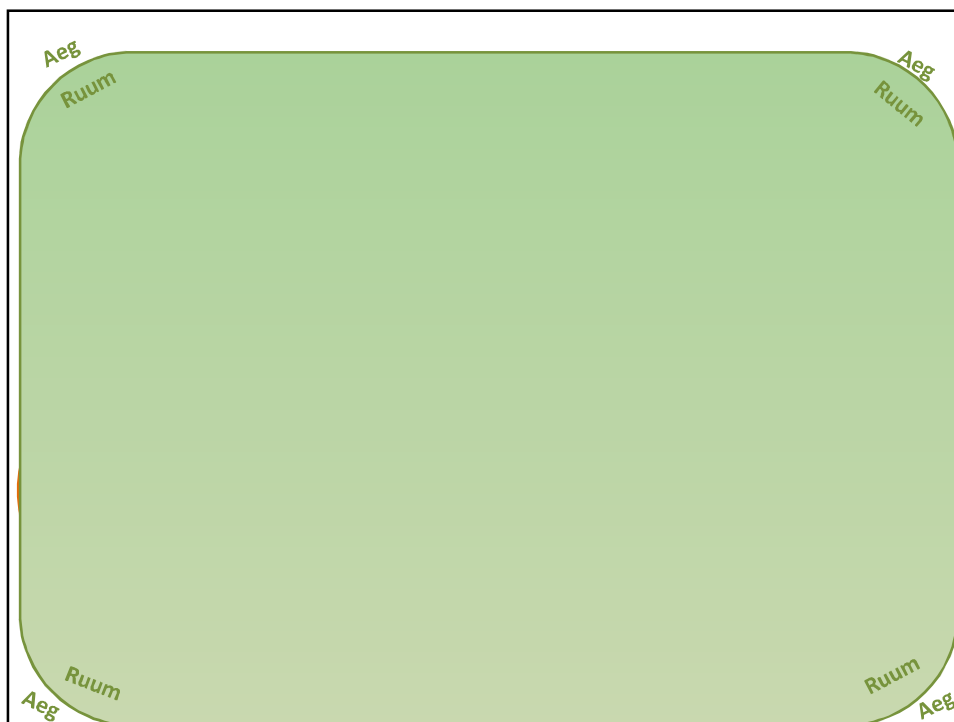
Anneli Palo ja Mart Külvik
Lõuna-Eesti Keskkonnakaitse Instituut,
looduskaitse uurimiskeskus

Tartu, oktoober 1997



1997

1. **Veekogude vahetu ümbrus** : Ojade, jõgede, tiikide, järvede, voolunõvade, allikate, **kraavide**, kopratammide ümbrus (s.t. lammid, kaldametsad).
2. **Eripärased või saarelise asendiga metsad**: Hõredad soometsad, pangametsad, loometsad, surnud puude rohked lehtmetsad, **vähelevinud dominantliigiga metsad**, ürgmetsafragmendid, veekogude ja märgala(pool)saarte metsad, **vähelevinud metsatüübist saared teise metsa sees**, põlendikud, **lindude-loomade pesapaigad**, geoloogilised väikeobjektid.
3. **Pärandkultuurmaastiku elemente sisaldavad või markeerivad metsaosad**: (Võsastuvad) puisrohumad, **metsatukad avamaistus**, mahajäetud talukohti tähistavad põlis- ja viljapuud, endistel põllupeenardel ja teeservadel või kiviaedadel-kivikangrutel kasvavad puistud, metsapargid, arheoloogiamälestiste metsad.
4. **Metsaelupaikade võtme-elementid**: Tormiheide, tuulemurd, lamapuud, metsakuiv, vanad lehtpuud okaspuistus, haruldased lehtpuud (laialehised nt), **vilju kandvad puud ja põõsad**, looduskaitsealused liigid (eriti puud-põõsad ja luuderohi), **kivimüüride-piirete juures olevad vanad puud**, **igasugused muud maastikuelemente markeerivad vanad puud**, **ebatavalised puud** (eriliselt jändrikud, tuuleluuga jne).



Kuidas leida vääriselupaik?

Pikk aeg ja sidus metsamaastik :

+ majandamata metsakooslus või

+ vana looduslik häiring

Põlismetsad



Kuidas leida vääriselupaik?

Pikk aeg ja sidus maastik :

+ mõõduka inim mõjuga, vanade puudega mets või

+ vanade puudega puis-pärandkooslus

Loodusmetsad



Kuidas leida vääriselupaik?

Piisavalt pikk aeg ja erilised elutingimused:

- + majandamata või vähemajandatud või
- + puudega pärandmaastiku fragmendid



Kuidas leida vääriselupaik?

Piisavalt pikk aeg :

- + vanade häiringute kohad,
- + eriline mikrokliima



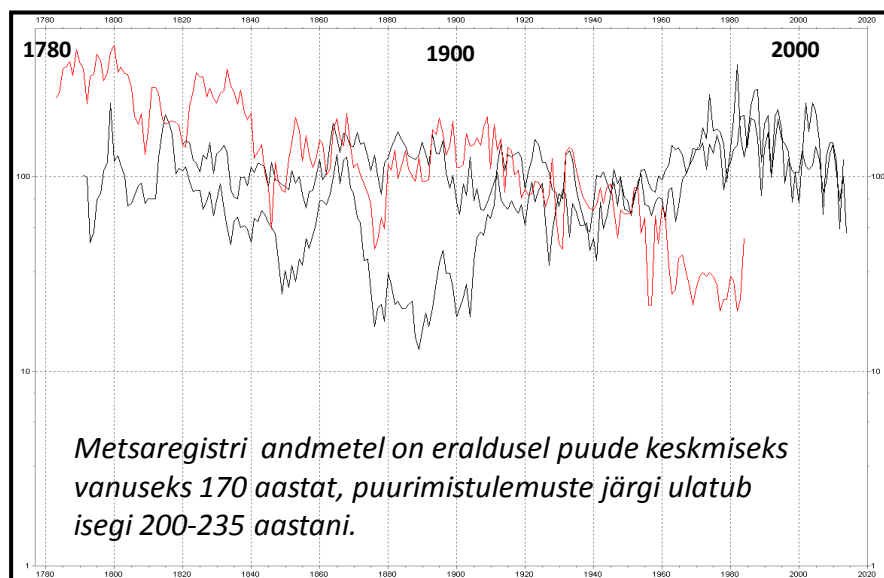
Tänane VEP on mineviku pärand:



Läänemaa, 20.saj algus (ERM fotokogu)



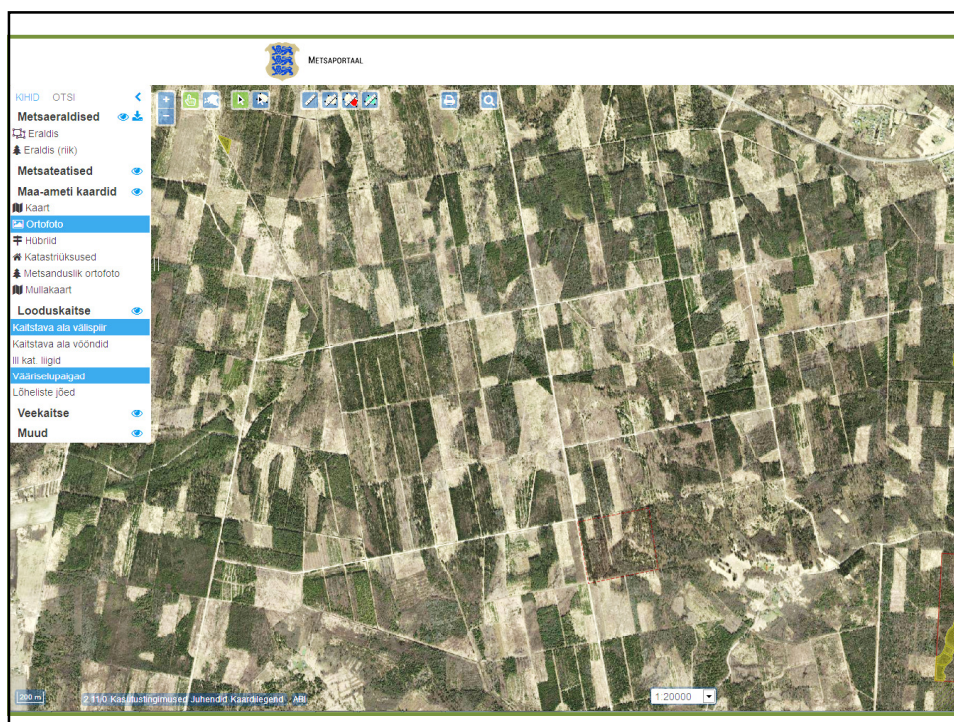
Puurisüdamikud kuivendatud kar-mustika kkt-st,
(punane joon - mänd, must joon - kuusk)



Murepilved...

- Raievanuse alandamine;
- Raiete pindala suurenemine;
- Majandataval metsamaal häiringupuidu eemaldamine;
- Kuivendamine;
- Puisrohumaid ei lisandu.

Majandatavale metsamaastikule ei teki/ei jää tulevikus VEP-ks sobivaid metsatükke.



Meie tänane metsamajandus pärandab
niisuguseid väriselupaiku...



Aitäh
kuulamast!